

Dosar nr.3570/87/2014
(Număr în format vechi 2278/2015)

ROMÂNIA
CURTEA DE APEL BUCUREȘTI – SECȚIA I PENALĂ
ÎNCHEIERE

Ședința publică din data de 16.10.2015

Curtea constituită din:

PREȘEDINTE: R.M

JUDECĂTOR: A.A.R

GREFIER: L.B

MINISTERUL PUBLIC – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție - Direcția Națională Anticorupție a fost reprezentat de **procuror M.C.**

Pe rol, soluționarea **apelurilor** declarate de **inculpații N.S.B, N.G.D și Întreprinderea Individuală – N.S.B** împotriva sentinței penale nr.29/10.04.2015, pronunțată de Tribunalul Teleorman – Secția Penală, în dosarul nr.3570/87/2014.

La apelul nominal făcut în ședință publică se prezintă **apelantul-inculpat N.S.B. personal** și asistat de apărător ales, avocat T.F, în baza împuternicirii avocațiale seria IATRAV, nr.0024259, emisă de Baroul Teleorman, atașată la dosar (*fila 61*), precum și de apărător desemnat din oficiu, avocat M.C, cu delegație pentru asistență judiciară obligatorie nr.0017605, emisă de Baroul București la data de 05.10.2015, atașată la dosar (*fila 63*), **apelantul-inculpat N.G.D. personal** și asistat de apărător ales, avocat T.F., în baza aceleiași împuterniciri avocațiale atașate la dosar (*fila 61*), precum și de apărător desemnat din oficiu, avocat C.R., cu delegație pentru asistență judiciară obligatorie nr.0017606, emisă de Baroul București la data de 05.10.2015, atașată la dosar (*fila 62*) și **apelanta-inculpată persoana juridică Întreprinderea Individuală N.S.B., prin mandatar N.M**, pentru care a răspuns apărătorul ales, avocat T.F., în baza aceleiași împuterniciri avocațiale atașate la dosar (*fila 61*), lipsă fiind intimata-parte civilă A.F.I.R București.

Procedura de citare este legal îndeplinită.

S-a făcut referatul cauzei de către grefierul de ședință, care învederează instanței că la data de 15.10.2015, prin intermediul Compartimentului Registratură, apelanții-inculpați au depus la dosarul cauzei motivele în susținerea apelului declarat.

În temeiul dispozițiilor art. 91 alin. 4 Cod procedură penală, Curtea constată încetate efectele delegației apărătorilor desemnați din oficiu pentru apelanții-inculpați N.S.B și N.G.D., la prezentarea apărătorului ales al acestora, urmând a se pronunța asupra onorariului parțial convenit.

În temeiul dispozițiilor art. 420 alin. 11 rap. la art. 372 alin. 1 Cod procedură penală, Curtea procedează la verificarea identității apelanților-inculpați N.S.B și N.G.D., inclusiv a mandatului apelantei-inculpate Întreprinderea Individuală N.S.B, N.M., copiile cărților de identitate ale acestora fiind atașate la dosar (*fila 64*).

Curtea pune în discuție admisibilitatea cererii formulate de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție la termenul de judecată anterior, privind sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru a statua dacă „întreprinderea individuală” - persoană juridică, fără personalitate juridică, poate fi subiect activ al infracțiunilor săvârșite în realizarea obiectului de activitate, precum și cu privire la fondul chestiunii de drept a cărei dezlegare se solicită.

Reprezentantul Ministerului Public, având cuvântul, pune concluzii de admitere a cererii astfel cum a fost formulată și sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, pentru a se statua dacă întreprinderea individuală, ca persoană juridică fără personalitate juridică, potrivit legii, poate fi subiect activ al infracțiunilor săvârșite în realizarea obiectului de activitate. În acest sens, apreciază că sunt îndeplinite condițiile prev. de art. 475 Cod procedură penală, în sensul că prezenta cauză se află pe rolul instanței de apel, competentă să soluționeze cauza în ultimă instanță, există o chestiune de drept, care a fost tratată diferit de către instanțele de judecată, motiv pentru care, în acest sens a fost depusă la dosarul cauzei decizia penală nr.857 pronunțată de Curtea de Apel București, în dosarul nr.3475/87/2014, prin care s-a dispus încetarea procesului penal în baza art. 16 lit. f Cod procedură penală. Astfel, întrucât întreprinderea individuală nu are personalitate juridică, s-a considerat că aceasta nu poate răspunde penal.

Totodată, face trimitere și la o altă hotărâre, prin care nu s-a tratat această chestiune de drept, ci doar s-a condamnat întreprinderea individuală, respectiv decizia penală nr.685 din data de 11.05.2015 în dosarul nr.3087/87/2014 al Curții de Apel București.

De asemenea, susține că s-au efectuat verificări în cauză, iar chestiunea în discuție nu face obiectul unui recurs în interesul legii, în curs de soluționare, nefiind pronunțată nicio decizie cu privire la această chestiune ori vreo decizie de dezlegare a chestiunii în discuție. Prin urmare, apreciază că sunt întrunite toate condițiile pentru a se dispune sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, motiv pentru care, în baza art. 476 alin. 2 Cod procedură penală, solicită suspendarea judecării prezentei cauzei până la soluționarea acestei probleme de drept.

Apărătorul ales al apelanților-inculpați N.S.B, N.G.D. și persoana juridică Întreprinderea Individuală N.S.B, având cuvântul, apreciază că cererea formulată de Ministerul Public este admisibilă. De altfel, arată că, astfel cum rezultă din motivele de apel formulate de inculpați, Î.I. N.S.B nu are personalitate juridică în prezenta cauză. Totodată, susține că practica judiciară a instanțelor de judecată este diferită, atât a Tribunalelor, cât și a Curților de Apel, prin pronunțarea unor decizii contradictorii.

De asemenea, susține că prin motivele de apel s-a invocat de către apărare chiar practica Direcției Naționale Anticorupție, care prin rechizitoriul nr.836/P/2014 din data de 03.03.2015, într-o speță absolut similară, nu a făcut altceva decât să dispună trimiterea în judecată a celor doi inculpați persoane fizice, fără întreprinderea individuală, cauza fiind soluționată pe fond de către Tribunalul Teleorman.

Consideră că Înalta Curte de Casație și Justiție nu s-a pronunțat cu privire la această problemă de drept, motiv pentru care, apreciind ca fiind îndeplinite condițiile, pune concluzii de admitere a cererii formulate de Ministerul Public- Direcția Națională Anticorupție și sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, iar, potrivit art. 476 Cod procedură penală, suspendarea judecării cauzei până la pronunțarea soluției de către Înalta Curte de Casație și Justiție.

Apelantul-inculpat N.S.B., având cuvântul, arată că nu mai are nimic de spus.

Apelantul-inculpat N.G.D, având cuvântul, susține că nu are nimic de declarat legat de această chestiune.

Curtea, luând concluziile reprezentantului Ministerului Public și ale părților, constată dezbaterile închise, reținând cauza în pronunțare cu privire la admisibilitatea cererii privind sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la chestiunea de drept invocată.

CURTEA,

Prin sentința penală nr. 29/10.04.2015, pronunțată de Tribunalul Teleorman Secția Penală s-au dispus următoarele:

În baza art. 18¹ al.1 din Legea nr. 78/2000 cu aplicarea art. 5 Cod Penal, art. 396 al. 10 Cod Procedură Penală coroborat cu art. 375 al.1 și 2 Cod Procedură Penală, condamnă pe inculpatul N.S.B, și pe inculpatul N.G.D. la pedeapsa de 2 (doi) ani închisoare pentru fiecare inculpat.

În baza art. 66 Cod Penal, aplică fiecărui inculpat pedeapsa complementară a interzicerii drepturilor prevăzute la art. 66 al. 1 lit. a, b, g pe o durată de 3 ani.

În baza art. 65 Cod Penal, aplică fiecărui inculpat pedeapsa accesorie a interzicerii drepturilor prevăzute de art. 66 al. 1 lit. a, b, f.

În baza art. 91 Cod Penal, dispune suspendarea executării pedepselor sub supraveghere aplicate inculpaților și în baza art. 92 Cod Penal fixează termen de supraveghere pe o durată de 3 ani pentru fiecare inculpat.

În baza art. 93 Cod Penal, inculpații vor respecta următoarele măsuri de supraveghere:

- a) să se prezinte la serviciul de probațiune, la datele fixate de acesta;*
- b) să primească vizitele consilierului de probațiune desemnat cu supravegherea sa;*
- c) să anunțe, în prealabil, schimbarea locuinței și orice deplasare care depășește 5 zile;*
- d) să comunice schimbarea locului de muncă;*
- e) să comunice informații și documente de natură a permite controlul mijloacelor sale de existență.*

În baza art. 93 al. 3 Cod Penal, fiecare inculpat va presta o muncă neremunerată în folosul comunității pe o durată de 100 zile la Primăria Orbeasca.

În baza art. 91 al. 4 Cod Penal, atrage atenția inculpaților asupra dispozițiilor art. 96 Cod Penal.

În baza art. 48 Cod Penal raportat la art.18¹ al. 1 din Legea nr. 78/2000 cu aplicarea art. 5 Cod Penal și art. 396 al. 10 Cod Procedură Penală coroborat cu art. 375 al. 1 și 2 Cod Procedură Penală, condamnă pe inculpata persoană juridică Întreprinderea Individuală N.S.-B. la pedeapsa amenzii de 45.000 lei (respectiv 150 zile amendă x 300 lei zi-amendă).

În baza art. 138 Cod Penal, aplică inculpatei persoană juridică pedeapsa complementară a interzicerii drepturilor prevăzute de art. 136 al. 3 lit. a și f Cod Penal, respectiv dizolvarea persoanei juridice Întreprinderea Individuală N.S.-B. și afișarea hotărârii de condamnare.

Admite acțiunea civilă.

Obligă inculpații N.S.-B., N.G.-D. și Întreprinderea Individuală N.S.-B. la plata în solidar către partea civilă A.F.I.R. a sumei de 85.334 lei.

Desființează următoarele înscrisuri sub semnătură privată:

-declarația inculpatului N.S.-B. prin care acesta afirmă că este membru al familiei de fermier Budică Alexandru și că a lucrat în cadrul fermei acestuia;

-declarația lui B.A în sensul că inculpatul N.S.-B. a lucrat în cadrul fermei sale.

Menține măsura sechestrului asigurator asupra bunurilor mobile și imobile ale inculpaților N.S.-B., N.G.-D și Întreprinderea Individuală N.S.-B dispusă prin Ordonanța nr. 934/P/2014 din data de 16.12.2014.

Dispune comunicarea hotărârii de condamnare a inculpaților N.S.-B și N.G.-D. către Oficiul Național al Registrului Comerțului.

Dispune afișarea hotărârii de condamnare a persoanei juridice Întreprinderea Individuală N.S.-B. la sediul Primăriei Orbeasca, în extras, pe o perioadă de 3 luni, numai în ceea ce privește condamnarea persoanei juridice.

Obligă în solidar inculpații N.S.-B., N.G.-D. și Întreprinderea Individuală N.S.-B. la plata sumei de 10.000 lei cheltuieli judiciare către stat."

Pentru a pronunța această soluție prima instanță a reținut că, prin rechizitoriul nr. 934/P/2014 din 16 decembrie 2014 al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Direcția Națională Anticorupție, s-au dispus următoarele:

-trimiterea în judecată în stare de libertate a inculpaților persoane fizice: N.S.-B. sub aspectul săvârșirii infracțiunii prev. de art. 181 alin. 1 din legea 78/2000 cu aplic. art. 5 C.p. și N.G.-D., sub aspectul săvârșirii infracțiunii prev. de art. 48 C.p., rap. la art. 181 alin. 1 din legea 78/2000 cu aplic. art. 5 C.p.

-trimiterea în judecată a inculpatei persoane juridice Întreprinderea Individuală N.S.-B., sub aspectul săvârșirii infracțiunii prev. de art. 48 C.p. rap. la art. 181 alin. 1 din Legea nr. 78/2000 cu aplic. art. 5 C.p.

S-a reținut în rechizitoriu în privința Întreprinderii Individuale N.S.-B. că în perioada aprilie-iunie 2013 a întreprins acte de complicitate materială în raport de fapta inculpatului N.S.-B. de a folosi documente false și a obține pe nedrept fonduri europene, faptă consumată în luna iunie 2013, în sensul că prin reprezentantul legal inculpatul N.S.-B., în perioada aprilie 2013 – iunie 2013 a asigurat corespondența cu Agenția, a încheiat cu Agenția la data de 29.05.2013 contractul de finanțare nr. C112011233600204 și a pus la dispoziție contul Întreprinderii unde în luna iunie 2013 a fost virată suma de 85.334 lei, iar această conduită a Întreprinderii Individuale N.S.-B. reprezintă acte de complicitate materială la infracțiunea prev. de art. 18¹ alin. 1 din Legea nr. 78/2000 și se încadrează în norma de incriminare a dispozițiilor art. 48 C.p. rap. la art. 18¹ alin. 1 din Legea nr. 78/2000 cu aplic. art. 5 C.p.

În privința inculpatului N.A.-D. s-a reținut că acesta l-a asigurat pe inculpatul N.S.-B. că se va ocupa de identificarea unei persoane cu ajutorul căreia să se ateste atât apartenența cât și vechimea inculpatului la o fermă de familie, lucru îndeplinit, s-a ocupat de tehnoredactarea celor două declarații cunoscând caracterul nereal al mențiunilor din cuprinsul acestora și a semnat în fals declarația atribuită lui B.A. și în final l-a asigurat pe inculpatul N.S.-B. că nu se va descoperi caracterul fals al înscrisurilor, iar această conduită a inculpatului N.A.-D. reprezintă acte de complicitate materială și morală la infracțiunea prev. de art. 18¹ alin. 1 din Legea nr. 78/2000 și se încadrează în norma de incriminare a dispozițiilor art. 48 C.p. rap. la art. 18¹ alin. 1 din legea 78/2000 cu aplic. art. 5 C.p.

În drept, faptele inculpatului N.S.-B. care, în luna iunie 2012 a atestat în fals în cuprinsul unei declarații faptul că este membru al familiei de fermier B.A și că a lucrat în cadrul fermei acestuia și ulterior în data de 28.06.2012 a folosit la nivelul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale – A.F.I.R. – Oficiul Județean Teleorman, respectiva declarația falsă împreună o alta falsificată de inculpatul N.G.-D. în condițiile arătate în expozitivul prezentului rechizitoriului, în cadrul cererii de finanțare nr. F 112011233600204 intitulată „Instalarea tânărului fermier N.S.-B. ca șef al exploatației agricole din comuna Orbeasca, județul Teleorman”, conduită infracțională în urma căreia a obținut, pe nedrept, în luna iunie 2013, suma de 85.334 lei din bugetul Uniunii Europene întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prev. de art. 18¹ alin. 1 din Legea nr. 78/2000 cu aplic. art. 5 C.p.

Faptele inculpatului N.G.-D. care, în luna iunie 2012, cu știință, a întreprins acte de complicitate materială și morală relativ la fapta inculpatului N.S.-B. de a folosi documente false și a obține pe nedrept fonduri europene faptă consumată în luna iunie 2013, în sensul

că în urma înțelegerii cu inculpatul N.S.-B. s-a preocupat pentru identificarea numitului B.A, persoană de la care a obținut datele personale, date menționate în cuprinsul celor două declarații false arătate în expozitivul prezentului rechizitoriului, a semnat în fals declarația atribuită lui B.A și în final l-a asigurat pe inculpatul N.S.-B. că nu se va descoperi caracterul fals al acestor înscrisuri, întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prev. de:art. 48 C.p. rap. la art. 18¹ alin. 1 din legea 78/2000 cu aplic. art. 5 C.p.

Faptele Întreprinderii Individuale N.S.-B. (CUI ...) care, în perioada aprilie-iunie 2013, a întreprins acte de complicitate materială în raport de fapta inculpatului N.S.-B. de a folosi documente false și a obține pe nedrept fonduri europene, faptă consumată în luna iunie 2013, în sensul că prin reprezentantul legal inculpatul N.S.-B., în perioada de referință a asigurat corespondența cu Agenția, a încheiat cu Agenția la data de 29.05.2013 contractul de finanțare nr. C112011233600204 și a pus la dispoziție contul Întreprinderii unde în luna iulie 2013 a fost virată suma de 85.334 lei, întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prev. de art. 48 C.p. rap. la art. 18¹ alin. 1 din Legea nr. 78/2000 cu aplic. art. 5 C.p.

Împotriva sentinței penale au formulat apeluri inculpații N.S.B, N.G.D. și Întreprinderea Individuală N.S.B.

La termenul din data de 18.09.2015 Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – DNA a solicitat **sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru a statua dacă „întreprinderea individuală”- persoană juridică, fără personalitate juridică, poate fi subiect activ al infracțiunilor săvârșite în realizarea obiectului de activitate.**

Totodată, în conformitate cu dispozițiile art.476 alin.2 Cod procedură penală se solicită suspendarea soluționării prezentei cauze până la pronunțarea hotărârii prealabile.

În motivarea cererii s-a arătat că instanța este investită cu soluționarea, în ultimă instanță, a cauzei penale, vizând pe inculpații N.S.B, N.G. și întreprinderea Individuală N.S.B.

Întrucât nu există o jurisprudență unitară cu privire la problema răspunderii penale a persoanei juridice „întreprinderea individuală” se apreciază că se impune sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru dezlegarea problemei de drept.

La dosar au fost depuse două decizii pronunțate de Curtea de Apel București, în care s-au pronunțat soluții diferite ale problemei de drept cu privire la care se solicită sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Astfel, prin **decizia penală nr. 685/A/I 1.05.2015 pronunțată de Curtea de Apel București - Secția I penală** în dosarul nr. 3087/87/2014, **întreprinderea Individuală C.D.A a fost condamnată definitiv**, pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 26 Cod penal anterior raportat la art.18¹ din Legea nr. 78/2000.

În considerentele acestei hotărâri se arată că un element ce agravează fapta săvârșită îl reprezintă faptul că inculpata întreprinderea individuală a fost creată special pentru desfășurarea activității infracționale de către persoana juridică, fiind mijlocul prin care aceasta a putut obține fraudulos respectiva sumă de bani, de la bugetul general al Uniunii Europene.

Dimpotrivă, prin **decizia penală nr. 857/A/05.06.2015, pronunțată de Curtea de Apel București - Secția a II-a penală**, în dosarul nr. 3475/87/2014, **s-a dispus**, în temeiul dispozițiilor art.396 alin.6 raportat la art. 16 alin. 1 lit.f Cod procedură penală, **încetarea procesului penal față de întreprinderea Individuală NN.V.-A.**, pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.48 Cod penal raportat la art.18¹ din Legea 78/2000, **ca urmare a lipsei de personalitate juridică a întreprinderii individuale.**

Se mai arată în motivarea cererii că, pentru a stabili dacă persoana juridică întreprinderea individuală răspunde penal, se impun a fi examinate dispozițiile legale incidente, astfel:

Art. 135 Cod penal - Condițiile răspunderii penale a persoanei juridice

Alin.I - Persoana juridică, cu excepția statului și a autorităților publice, răspunde penal pentru infracțiunile săvârșite în realizarea obiectului de activitate sau în interesul ori în numele persoanei juridice, remarcându-se faptul că legea penală nu distinge între persoana juridică cu sau fără personalitate juridică.

Sunt invocate dispozițiile art. 187 din Codul civil conform cărora orice persoană juridică trebuie să aibă o organizare de sine stătătoare și un patrimoniu propriu, afectat realizării unui anumit scop licit și moral, în acord cu interesul general și dispozițiile art. 188 - Calitatea de persoană juridică: Sunt persoane juridice entitățile prevăzute de lege, precum și orice alte organizații legal înființate care, deși nu sunt declarate de lege persoane juridice, îndeplinesc toate condițiile prevăzute la art.187 Cod civil.

De asemenea, ordonanța de Urgență nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale stabilește în art.2 lit.g - întreprinderea Individuală - întreprindere economică (conform lit.f - întreprinderea economică are semnificația unei activități economice desfășurate în mod organizat, permanent și sistematic, combinând resurse financiare, forță de muncă atrasă, materii prime, mijloace logistice și informații, pe riscul întreprinzătorului, în cazurile și condițiile prevăzute de lege) fără personalitate juridică, organizată de un întreprinzător persoană fizică.

Apoi, conform art.7 alin.1 - Persoanele fizice prevăzute la art.4 lit.a și b (ca întreprinzători titulari ai unei întreprinderi individuale) au obligația să solicite înregistrarea în registrul comerțului și autorizarea funcționării, înainte de începerea activității economice.

Art.26 (în Secțiunea a II a privind Regimul juridic al întreprinzătorului persoană juridică titular al întreprinderii individuale) prevede că persoana fizică titulară a întreprinderii individuale răspunde pentru obligațiile sale cu patrimoniul de afectațiune, dacă acesta a fost constituit, și, în completare, cu întreg patrimoniul, iar în caz de insolvență, va fi supusă procedurii simplificate prevăzute de Legea nr. 85/2006.

Potrivit art. 209 din Codul civil referitor la data dobândirii capacității de exercițiu:

Alin.(I) - Persoana juridică își exercită drepturile și își îndeplinește obligațiile prin organele sale de administrare, de la data constituirii lor.

Alin.(2) - Au calitatea de organe de administrare, în sensul alin.(I), persoanele fizice sau persoanele juridice, care, prin lege, actul de constituire sau statut, sunt desemnate să acționeze în raporturile cu terții, individual sau colectiv, în numele și pe seama persoanei juridice.

Potrivit art.219 al. 1 –relativ la Răspunderea pentru fapte juridice: Faptele licite sau ilicite săvârșite de organele persoanei juridice obligă însăși persoana juridică, însă numai dacă ele au legătură cu atribuțiile sau cu scopul funcțiilor încredințate.

În raport de aceste dispoziții legale, se impun, în opinia Ministerului Public, următoarele concluzii: întreprinderea individuală este persoană juridică, în sensul dispozițiilor din Codul Civil, cu capacitate de exercițiu. Coroborate dispozițiile din Ordonanța de Urgență nr. 44/2008, în integralitate, cu cele din Codul Civil, relativ la persoana juridică, întreprinderea individuală poate fi subiect activ al infracțiunii prevăzute de art.18¹ din Legea nr.78/2000. O concluzie contrară ar presupune acceptarea ideii că legiuitorul a prevăzut dispoziții care să permită sustragerea de la răspunderea penală a unor entități, persoane juridice, constituite doar în scop infracțional, așa cum e cazul în speță.

În opinia inculpaților, Întreprinderea individuală N.S.B. nu are personalitate juridică în prezenta cauză, astfel că nu poate fi subiect activ al infracțiunii, iar prin motivele de apel s-a invocat de către apărare chiar practica Direcției Naționale Anticorupție, care prin rechizitoriul nr.836/P/2014 din data de 03.03.2015, într-o speță absolut similară, a dispus

trimiterea în judecată a doi inculpați persoane fizice, fără întreprinderea individuală, cauza fiind soluționată pe fond de către Tribunalul Teleorman.

Examinând cererea de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Curtea constată că aceasta este admisibilă.

În ceea ce privește admisibilitatea cererii, se constată că sunt îndeplinite cerințele art. 475 C.p.p., conform căroră *Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că există o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective și asupra căreia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată.*

Cauza se află pe rolul Curții de Apel București, care este investită cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, respectiv apel.

Se constată totodată că există o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei și asupra căreia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii, iar chestiunea de drept nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

De lămurirea chestiunii de drept ce vizează stabilirea calității întreprinderii individuale de subiect activ al unei infracțiuni depinde soluționarea cauzei, respectiv soluția ce urmează a se pronunța în privința inculpatului "Întreprinderea Individuală N.S.B."

Relativ la fondul cererii de sesizare, **Curtea apreciază că întreprinderea individuală, persoană juridică fără personalitate juridică, poate fi subiect activ al unei infracțiuni săvârșite în realizarea obiectului de activitate.**

Conform dispozițiilor art. 135 Cod penal al. 1 C.p., referitoare la condițiile răspunderii penale a persoanei juridice *Persoana juridică, cu excepția statului și a autorităților publice, răspunde penal pentru infracțiunile săvârșite în realizarea obiectului de activitate sau în interesul ori în numele persoanei juridice.*

Mai întâi, Curtea constată că legea penală nu face nicio distincție, textul referindu-se generic la răspunderea penală a persoanei juridice, fără a exclude persoana juridică fără personalitate juridică.

Apoi, potrivit art. 188 din Codul civil sunt persoane juridice entitățile prevăzute de lege, precum și orice alte organizații legal înființate care, deși nu sunt declarate de lege persoane juridice, îndeplinesc toate condițiile prevăzute la art.187 Cod civil, conform căroră orice persoană juridică trebuie să aibă o organizare de sine stătătoare și un patrimoniu propriu, afectat realizării unui anumit scop licit și moral, în acord cu interesul general.

Se observă că întreprinderea individuală îndeplinește aceste condiții, iar potrivit OUG nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale sunt întreprinderi economice (în concret activități economice desfășurate în mod organizat, permanent și sistematic, combinând resurse financiare, forță de muncă atrasă, materii prime, mijloace logistice și informații, pe riscul întreprinzătorului, în cazurile și condițiile prevăzute de lege) fără personalitate juridică, organizată de un întreprinzător persoană fizică.

De asemenea, potrivit art. 209 din Codul civil referitor la data dobândirii capacității de exercițiu, persoana juridică își exercită drepturile și își îndeplinește obligațiile prin organele sale de administrare, de la data constituirii lor, având calitatea de organe de administrare, în sensul alin.(1), persoanele fizice sau persoanele juridice, care, prin lege, actul de constituire

sau statut, sunt desemnate să acționeze în raporturile cu terții, individual sau colectiv, în numele și pe seama persoanei juridice.

Din interpretarea coroborată a acestor texte de lege reiese că întreprinderea individuală are capacitate de exercițiu, drepturi și obligații, deci și răspundere cu privire la faptele săvârșite în realizarea obiectului de activitate.

Apoi, conform art.7 alin. 1 din aceeași ordonanță persoanele fizice prevăzute la art.4 lit.a și b (ca întreprinzători titulari ai unei întreprinderi individuale) au obligația să solicite înregistrarea în registrul comerțului și autorizarea funcționării, înainte de începerea activității economice.

Conform art. 26 din aceeași ordonanță persoana fizică titulară a întreprinderii individuale răspunde pentru obligațiile sale cu patrimoniul de afecțiune, dacă acesta a fost constituit, și, în completare, cu întreg patrimoniul, iar în caz de insolvență, va fi supusă procedurii simplificate prevăzute de Legea nr. 85/2006.

În plus, conform art. 219 al. 1 din Codul civil faptele licite sau ilicite săvârșite de organele persoanei juridice obligă însăși persoana juridică, însă numai dacă ele au legătură cu atribuțiile sau cu scopul funcțiilor încredințate.

Din coroborarea acestor texte de lege rezultă, în opinia Curții, că întreprinderea individuală poate fi subiect activ al unei infracțiuni.

Astfel, pot exista, conform Codului civil, persoane juridice fără personalitate juridică, (printre care și întreprinderea individuală), însă și pentru acestea legea impune obligația autorizării și aceea de a fi înscrise în evidențele registrului comerțului de către persoanele fizice prevăzute la art.4 lit. a și b din OUG 44/2008.

Mai mult decât atât, potrivit art. 219 al. 1 din Codul civil faptele licite sau ilicite săvârșite de organele persoanei juridice obligă însăși persoana juridică, însă numai dacă ele au legătură cu atribuțiile sau cu scopul funcțiilor încredințate. Cum fapta ilicită poate constitui și infracțiune conform legii penale, în măsura în care faptele comise de organele persoanei juridice au legătură cu atribuțiile și cu scopul funcțiilor încredințate, este evident, în opinia Curții, că întreprinderile individuale pot răspunde și din perspectiva dreptului penal, cu atât mai mult cu cât art. 135 C.p. nu face nicio distincție și nu impune nicio condiție de existență a răspunderii penale raportat la personalitatea juridică.

Apoi, cel puțin o parte dintre pedepsele principale și complementare pot fi aplicate, în concret, inclusiv persoanei juridice fără personalitate juridică, natura și conținutul acestor pedepse nefiind incompatibile cu împrejurarea că făptuitorul nu are personalitate juridică, cu atât mai mult cu cât legea prevede că și pentru persoane juridice fără personalitate juridică este necesară îndeplinirea unor formalități, ca pentru orice persoană juridică, respectiv obținerea unei autorizații și înregistrarea la oficiul registrului comerțului.

Curtea apreciază că nu există nici un temei legal pentru a se considera că lipsa personalității juridice are drept consecință lipsa răspunderii penale a persoanei juridice, astfel că aceasta poate fi subiect activ al unei infracțiuni săvârșite în realizarea obiectului de activitate.

Pentru considerentele expuse, Curtea în baza art.476 alin.1 rap. la art.475 C.p.p. va dispune **sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție**, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: *"dacă întreprinderea individuală, persoană juridică fără personalitate juridică, poate fi subiect activ al unei infracțiuni săvârșite în realizarea obiectului de activitate,,*

În temeiul art.476 alin.2 din Codul de procedură penală, va dispune suspendarea judecării cauzei până la pronunțarea hotărârii prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept sesizate.

**PENTRU ACESTE MOTIVE
ÎN NUMELE LEGII
DISPUNE:**

În baza art.476 alin.1 rap. la art.475 C.p.p. **sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție**, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: *"dacă întreprinderea individuală, persoană juridică fără personalitate juridică, poate fi subiect activ al unei infracțiuni săvârșite în realizarea obiectului de activitate,,*

În temeiul art.476 alin.2 din Codul de procedură penală, dispune **suspendarea judecării** cauzei până la pronunțarea hotărârii prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept sesizate.

Definitivă.

Pronunțată în ședință publică, azi, 16.10.2015.

PREȘEDINTE
R.M.

JUDECĂTOR
A.A.R.

Grefier,
L.B.